

FSC:n alkuperäketjun sertifiointi

Sertifiointin perusvaatimukset ja sertifiointiprosessi

FSC Suomi 2025



**FORESTS[®]
FOR ALL
FOREVER**

Sisällys

S.

Johdanto

1

FSC:n alkuperäketjun sertifiointi ja standardien vaatimukset

Mitkä osat tuotteesta tulee sertifioida?

3

Sertifiointitavat: single, multisite vai sertifiointiryhmä?

Transfer-, prosentti- vai credit-järjestelmä?

4

Alkuperäketjun seurantajärjestelmä

5

Materiaalin hankinta

Materiaalin hallinta

FSC-tuoteryhmät ja tuotetietorekisteri

6

Myynti

Puutavaran ja metsäperäisten tuotteiden laillisuus

FSC:n työelämän perusoikeudet

7

Alihankinta

FSC-tavaramerkkien käyttö

8

Menettelyt ja linjaukset

9

FSC-tuotteen matka sertifioidussa organisaatiossa

10

Sertifiointiprosessi

Ota yhteyttä

11



FSC:n alkuperäketjun sertifiointi

Sertifiointin perusvaatimukset ja sertifiointiprosessi

Johdanto

Tämä opas on tarkoitettu organisaatioille, jotka ovat kiinnostuneita FSC:n alkuperäketjun sertifiointista. FSC:n alkuperäketju seuraa metsäperäisten tuotteiden matkaa aina metsästä valmiiksi tuotteeksi asti. FSC:n alkuperäketju on nimensä mukaisesti ketju, jonka linkkejä seuraamalla FSC-sertifioitu tuote voidaan jäljittää läpi tuotantoketjun. FSC:n alkuperäketjun sertifikaatti on kolmannen, riippumattoman tahon auditoima sertifikaatti, jonka avulla voidaan varmistaa, että metsäperäisten tuotteiden jäljitettävyyden ja työntekijöiden oikeudet säilyvät läpi tuotannon. FSC:n alkuperäketjun sertifikaatinhaltijoita voivat olla esimerkiksi metsäperäisten materiaalien jatkojalostajat, FSC-tuotteiden valmistajat, myyjät tai välittäjät.

Mikä on FSC?

FSC (Forest Stewardship Council) on vuonna 1993 perustettu maailmanlaajuinen järjestö ja metsäsertifiointijärjestelmä. FSC:n tehtävä on edistää ympäristön kannalta vastuullista, sosiaalisesti hyödyllistä ja taloudellisesti kannattavaa metsien hoitoa.

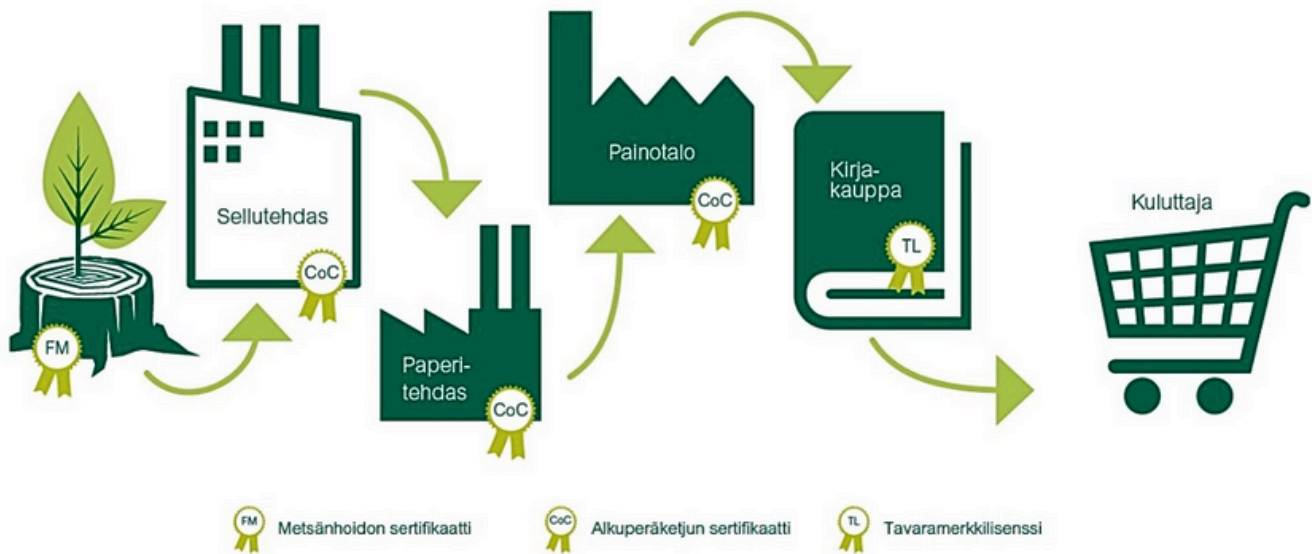
FSC:n jäseninä on yrityksiä, järjestöjä ja yksityishenkilöitä. Jäsenet jakautuvat sosiaali-, talous- ja ympäristökamareihin. Sosiaalikamarissa ovat työntekijöiden, kuluttajien, metsän virkistyskäytön sekä alkuperäiskansojen edustajat. Talouskamariin kuuluvat metsänomistajat ja metsäperäisiä materiaalivirtoja hyödyntävät yritykset. Ympäristökamarissa puolestaan ovat erilaiset ympäristöjärjestöt ja tutkimusorganisaatiot. Kaikilla kamareilla on yhtäläinen äänivalta, eli talous-, sosiaali- ja ympäristönäkökulmalla on FSC:ssä yhtä vahva painoarvo. FSC kehittää yhteistyössä jäsenten ja sidosryhmien kanssa standardeja, joita vasten voidaan myöntää FSC-sertifikaatteja. FSC:n alkuperäketjun sertifiointi on yksi FSC-sertifiointin muoto, jolla seurataan metsäperäisten materiaalien ja tuotteiden omistajuudenvaihdoksia tuotantoketjussa.

Miksi sertifioida?

Vastuullisen metsänhoidon todentaminen edellyttää uskottavaa alkuperän seurantajärjestelmää. Muuten metsissä tehty hyvä työ saattaa vesittyä huonoihin käytäntöihin materiaalien jatkojalostuksessa. On tärkeää tietää, mistä materiaalit tulevat, ja että ne ovat todennetusti FSC-sertifioituja. Yhtä lailla on tärkeää, että työntekijöiden oikeuksia noudatetaan kaikissa sertifioiduissa organisaatioissa. Tässä muutamia hyviä syitä hankkia FSC:n alkuperäketjun sertifikaatti:

- vastuullisemmat hankinnat sitoutumalla FSC-materiaaleihin
- materiaalien jäljitettävyyden
- työkalu sääntelyn noudattamiseen
- kilpailuetu – FSC:stä voidaan myöntää lisäpisteitä esimerkiksi julkisten hankintojen kilpailutuksissa
- työntekijöiden oikeudet tuotantoketjussa todennettavissa
- kattava maailmanlaajuinen FSC-tuotteiden myynti- ja ostoverkosto

FSC-sertifiointijärjestelmän toimintamalli



FSC:n sertifiointiketju alkaa metsästä, jolloin toimitaan metsänhoidon FSC-sertifioinnin piirissä. FSC-metsänhoitoa ohjaavat kansalliset tai alueelliset metsänhoidon FSC-standardit. Kun puu tai muu metsäperäinen materiaali vaihtaa omistajaa ja siirtyään metsästä tuotantoon, siirtyään FSC:n alkuperäketjun sertifioinnin piiriin. FSC:n alkuperäketjun sertifiointi koskee kaikkia tuotteen tai materiaalin laillisesti omistavia yrityksiä, jotka haluavat myydä tuotteen FSC-sertifioituna eteenpäin. Poikkeuksena tähän on kuluttajamyynä, jolloin voidaan soveltaa FSC:n tavaramerkkilisenssiä.

FSC:n alkuperäketjun sertifioinnin edellytys on FSC-tuotteen laillinen omistusoikeus, mutta tuotteen fyysinen hallinta ei ole välttämätöntä. Myös myyjät ilman tuotteiden fyysistä hallintaa voivat hankkia FSC-sertifikaatin. Tilanteissa, jossa FSC-sertifikaatti tahdotaan välittää tuotteen ostajalle, on sertifiointi myös edellytys.

Tuotteiden hallinta ilman omistusta ei lähtökohtaisesti ole sertifioinnin alaista toimintaa. Esimerkiksi logistiikkapalveluita tarjoavat yritykset eivät tarvitse FSC-sertifikaattia, mutta tilanteissa, joissa kuljetuksen katsotaan muodostavan riskin sertifioitujen ja sertifioimattoman tuotteen sekoittumiselle, voidaan näitä toimijoita velvoittaa solmimaan FSC-alihankintasopimus palvelun tilaavan sertifikaatinhaltijan kanssa.

FSC-tavaramerkkilisenssi

Organisaatioille, jotka myyvät valmiita, FSC-merkittyjä tuotteita kuluttajille, voidaan myöntää FSC-tavaramerkkilisenssi. Kyseessä on kevennetty menettely, jonka avulla FSC-tuotteista voidaan viestiä. FSC-tavaramerkkilisenssinhaltijat eivät saa merkitä itse tuotteita FSC-merkillä, eivätkä ne voi välittää FSC-sertifikaattia yritysten välisessä kaupassa. Tavaramerkkilisenssinhaltijat voivat kuitenkin tilata sertifikaatinhaltijalta FSC-merkittyjä tuotteita omalla brändillään.

Lisätietoja FSC-tavaramerkkilisenssistä on saatavilla [täältä](#).

FSC:n alkuperäketjun sertifiointi ja standardien vaatimukset

Tämä ohjeistus käsittelee FSC-sertifiointia alkuperäketjun sertifikaattia hakevan organisaation näkökulmasta. Tämän vuoksi ohjeistus ei noudata samaa järjestystä ja rakennetta kuin esimerkiksi FSC:n alkuperäketjun ydinstandardi FSC-STD-40-004 V3-1. Tämä ohjeistus ei sisällä kaikkia sertifiointin vaatimuksia, vaan tavoitteena on pyrkiä luomaan yleiskuva siitä, mistä sertifiointissa on kyse ja miten organisaatiot voivat lähestyä prosessia. Lisätietoja FSC:stä, standardeista ja sertifiointista löydätte FSC Suomen (fi.fsc.org) ja kansainvälisen FSC:n verkkosivuilta (www.fsc.org), sekä sähköpostitse osoitteesta info@fi.fsc.org. Standardiversioissa englanninkielinen on määräävä.

Mitkä osat tuotteesta tulee sertifioida?

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 6. Box 2.

FSC:n alkuperäketjun sertifiointi koskee kaikkia metsäperäisiä, toiminnallisia komponentteja tuotteessa. Ei-metsäperäiset tuotteen osat voidaan laskea neutraaleiksi materiaaleiksi, eikä niitä arvioida standardin vaatimuksia vasten. Esimerkki tällaisesta tuotteesta voisi olla metalliteräinen työkalu, jossa on puinen kahva: kahva olisi tässä tapauksessa metsäperäisistä lähteistä oleva toiminnallinen komponentti ja metallinen osuus ei-metsäperäinen neutraali materiaali. Usein myös tuotepakkaukset tulevat metsäperäisistä lähteistä. Näissä tapauksissa sertifikaatinhaltija voi itse päättää sertifioidaanko tuote että pakkaus, vaiko ainoastaan toinen näistä. Se mitä lopulta on FSC-sertifioitu, tulee ilmaista asianmukaisella FSC-merkillä (jos FSC-merkkiä tahdotaan käyttää). Tuotteen ostajalle tulisi olla selvää, mikä osuus tuotteesta on FSC-sertifioitu. Merkitsemättömistä tuotteista ei voida viestiä kuluttajamyynnissä FSC-tavaramerkein.

Sertifiointitavat: yksittäinen, usean toimipaikan vai sertifiointiryhmä?

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 25-27.

FSC:n alkuperäketjun standardin FSC-STD-40-004 V3-1 luvut 14, 15 ja 16 käsittelevät kelpoisuuskriteerejä erilaisiin sertifiointitapoihin. Se mitä sertifiointitapaa tahdotaan/voidaan hyödyntää, on kuitenkin hyvä olla tiedossa jo sertifiointia suunniteltaessa. Tässä kappaleessa käydään lyhyesti läpi kunkin sertifiointimenettelyn ominaisuuksia. Sertifiointiorganisaatiot auttavat myös sopivan FSC-sertifiointitavan valinnassa.

Yksittäinen - Single

Single-sertifiointi on käytetyin FSC:n alkuperäketjun sertifiointin tapa. Se soveltuu kaikille yrityksille, joilla on yksi tai useampi toimipaikka, esimerkiksi tehdas, keskitetyn omistajuuden ja hallintorakenteen alla. Myös FSC-tuotteiden välittäjät ovat tyypillisiä single-sertifioituja sertifikaatinhaltijoita.

Usean toimipaikan - Multisite

Multisite on aina useamman toimipaikan yhdistelmä, joilla on yhdistetty hallintorakenne ja vähintään sopimussuhde yhdistetystä toiminnasta. Multisite-järjestelyä sovelletaan yleensä silloin, kun single-sertifiointi ei ole mahdollista. Multisite-organisaatioihin voidaan lukea esimerkiksi franchising-yritykset tai eri Y-tunnuksilla toimivat saman organisaation toimipaikat.

Sertifiointiryhmä - Group

Sertifiointiryhmä voi olla etenkin pienelle yritykselle hyvä vaihtoehto päästä FSC-sertifioinnin piiriin. Sertifiointiryhmässä sertifikaattia hallitaan ryhmätasolla, jolloin kulut jakautuvat usealle toimijalle ja hallinto toimii ryhmässä keskitetysti. Suomessa sertifiointiryhmään liittymisen ehtona on enintään 3 miljoonan euron liikevaihto vuodessa tai 15 täysaikaista työntekijää. Tätä suuremmat yritykset eivät voi liittyä sertifiointiryhmiin.

Transfer-, prosentti- vai credit-järjestelmä?

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 18-22.

FSC:n alkuperäketjun ydinstandardin FSC-STD-40-004 V3-1 luvuissa 9–11 käsitellään erilaisia tapoja hallita FSC-väittämiä (esim. FSC 100%, FSC MIX Credit ym.). Väittämiä eli FSC-panosten ja -tuotosten kokonaisuutta voidaan käsitellä kolmen eri järjestelmän kautta: transfer, prosentti ja credit. Ennen sertifiointiprosessiin ryhtymistä on hyödyllistä ymmärtää perustiedot järjestelmistä, sillä jokin näistä kolmesta tulee ottaa sertifioinnin yhteydessä käyttöön. Järjestelmiä voi olla myös useita, esimerkiksi eri toimipaikoissa voi olla omansa, ja niitä voidaan ottaa käyttöön myöhemmin lisää.

Transfer-järjestelmä

Transfer-järjestelmä on järjestelmistä suoraviivaisin. Siinä sisään tulee jokin FSC-panos ja ulos lähtee jokin vastaava tuotos. Nimensä mukaisesti (transfer) FSC-väittäjä yksinkertaisesti siirretään eteenpäin.

Esimerkki 1: FSC-sertifioitu yritys valmistaa huonekaluja. Yritys ostaa FSC 100% -väittämällä varustettua puutavaraa ja veistää niistä tuoleja. Tuolin FSC-väittäjä on tällöin FSC 100%.

Esimerkki 2: FSC-sertifioitu yritys valmistaa pahvilaatikoita FSC MIX Credit -kartonkitavarasta. Valmiin pahvilaatikon FSC-väittäjä on tällöin FSC MIX Credit.

Transfer-järjestelmä on ainoa FSC-järjestelmä, joka voi tuottaa FSC 100% -tuotteita.

Prosenttijärjestelmä

Prosenttijärjestelmä on yksinkertainen massabalanssijärjestelmä. Siinä sertifioitu yritys voi tuotannossaan sekoittaa FSC-sertifioitua materiaalia ja kontrolloitua materiaalia.

Prosenttijärjestelmässä lasketaan FSC-sertifioitun materiaalin suhde siihen sekoitettuun kontrolloituun materiaaliin, ja tällä tavoin saadaan tuotoksen FSC-väittäjä.

Esimerkki: FSC-sertifioitu yritys ostaa 7 tukkia FSC 100% puuta ja 3 tukkia FSC:n kontrolloitua puuta. Yritys tekee tukeista rakennuspuutavaraa, ja tuotannon jälkeen se voi myydä 10 tukin edestä FSC MIX% 70% rakennuspuutavaraa.

Credit-järjestelmä

Credit-järjestelmän avulla FSC-väittämiä voidaan kerätä yrityksen FSC-credit-tilille ja myydä sopivana ajankohtana. Credit-tiliä kannattaa ajatella enemminkin debit-tilinä, sillä credit-järjestelmä ei pidä sisällään luottomahdollisuutta. FSC-creditejä voidaan myydä vain, jos niitä on kertynyt credit-tilille. Credit-järjestelmää hyödynnetään useimmiten alkutuotannossa, jossa on saatavilla samoja tuotantopanoksia FSC-sertifioituina ja kontrolloituna materiaalina.

Esimerkki: FSC-sertifioitu yritys ostaa tammikuussa 10 m² FSC 100% -kuitupuuta ja 0 m² FSC:n kontrolloitua puuta. Helmikuussa yritys ostaa 5 m² FSC 100% -kuitupuuta ja 5 m² FSC:n kontrolloitua puuta. Yrityksellä on maaliskuussa credit-tilillään 15 m² FSC 100% -kuitupuuta ja 5 m² FSC:n kontrolloitua puuta. Yritys valmistaa kuitupuusta haketta. Yritys voi myydä haketta 20 m² edestä FSC MIX Credit-väittämällä valitsemanaan ajankohtana, eikä puuaineksen tarvitse olla fyysisesti samaa kuin ostettaessa.

Alkuperäketjun seurantajärjestelmä

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 8-9.

Alkuperäketjun seurantajärjestelmä on koko sertifikaatin tiedot ja menettelyt kokoava hallintotapa. Siinä kuvataan toiminnan vaatimustenmukaisuus, laajuus, toimintatavat ja vastuuhenkilöt. Hyvästä seurantajärjestelmästä käy selkeästi ilmi, miten standardin vaatimuksia noudatetaan, ja mitä toimintatapoja noudatetaan ongelmatilanteissa. Alkuperäketjun seurantajärjestelmä on käytännössä kuvaus koko sertifikaatin toiminnasta organisaatiossa.

Sen avulla varmistetaan, että organisaation toiminnassa noudatetaan kaikkia sovellettavia sertifiointivaatimuksia. Sertifikaatille tulee nimetä sertifiointista vastaava henkilö, jolla on riittävät valtuudet ja kokonaisvastuu sertifikaatista. Organisaation tulee luoda ja ylläpitää ajantasaisia ja dokumentoituja menettelytapoja, jotka kattavat standardin vaatimukset. Lisäksi jokaiselle menettelytavalle tulisi määrittää avainhenkilö, joka on kyseisen osa-alueen toteuttamisesta vastuussa. Nämä roolit jaetaan yleensä siten, että ne vastaavat työntekijöiden päivittäistä työtä. Esimerkiksi ostopäällikkö voisi olla luonnollinen valinta FSC-materiaalien hankintaa koskevan menettelyn avainhenkilöksi, varastopäällikkö puolestaan materiaalinhallinnan. Myös muiden työntekijöiden tulee olla tietoisia sertifiointin vaatimuksista, jotta organisaation toiminnassa osataan toimia standardien vaatimusten mukaisesti myös ongelmatilanteissa. Työntekijöille tulee tarjota koulutusta FSC-vaatimuksista, ja koulutuksista tulee pitää kirjaa.

FSC:n alkuperäketjun seurantajärjestelmä velvoittaa myös pitämään listaa ja arkistoimaan dokumentit, jotka ovat sertifikaatin toiminnan ja valvonnan kannalta oleellisia. Näitä ovat muun muassa:

- menettelytavat (kuvaukset toimintatavoista, joilla standardia noudatetaan ja toiminta voidaan todentaa)
- tuoteryhmälistat
- koulutusaineistot
- osto- ja myyntiasiakirjat
- vuotuiset määräyhteenvedot
- hyväksytyt tavaramerkkien käytöt
- luettelot tavarantoimittajista, valituksista ja alihankinnoista
- luettelot vaatimuksista poikkeavien tuotteiden seurannasta
- tiedot kierrätetyn materiaalin todentamistoimista sekä tiedot koskien kontrolloidun materiaalin ja FSC:n kontrolloidun puun huolellisuusvelvoitetta ("due diligence program").

Dokumentaatiovelvollisuus määrittyy sertifikaatin laajuuden mukaan. Esimerkiksi kontrolloidun- tai kierrätysmateriaalin huolellisuusvelvoite koskee vain kyseisiä materiaalivirtoja käsitteleviä organisaatioita.

Materiaalin hankinta

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 10-11 + FSC-STD-40-007

FSC-sertifioitujen tuotteiden valmistuksessa tulee käyttää FSC-sertifioitua materiaalia tai kontrolloidun ja FSC-materiaalin yhdistelmää. Materiaalinhankinnasta tulee pitää kirjaa, jotta voidaan varmistaa materiaalien tulevan toiselta FSC-sertifioidulta toimijalta. Kirjanpidon tulee olla ajantasainen, ja siitä tulee käydä ilmi toimittajan perus- ja FSC-tietojen lisäksi toimitettujen aineiden tyyppi, määrä ja FSC-väittämä.

Jos organisaatio käyttää toiminnassaan kierrätysmateriaaleja tai tuotannon sivuvirroista kerättyjä materiaaleja, tulee niiden hankinta ja käyttöönotto tapahtua FSC-STD-40-007-standardin mukaisesti.

Materiaalinhallinta

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 11

Yksi FSC:n alkuperäketjun sertifiointin perustavoitteista on estää sertifiointien ja sertifiointimattomien materiaalien sekoittuminen. Tämä tulee ottaa huomioon yrityksen toiminnassa, etenkin materiaalien varastoinnin ja tuotantoprosessien aikana. Yrityksen tulisi aina tietää, mitkä materiaaleista ovat FSC-sertifioituja ja mitkä eivät. FSC-STD-40-004 V3-1-standardi mahdollistaa materiaalin erottelun kolmella eri tavalla:

- sertifiointien tuotteiden merkintä
- paikkaan perustuva erottelu - esimerkiksi oma varastointitila
- aikaan perustuva erottelu - tuotanto ja prosessit on järjestetty siten, että samassa tilassa on kerrallaan vain joko sertifiointia tai sertifiointimattomaa materiaalia

FSC-tuoteryhmät ja tuotetietorekisteri

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 11-12 + FSC-STD-40-004a

Jokaiselle FSC-tuotteelle, jonka valmistukseen ja kauppaan sertifikaatinhaltija osallistuu, tulee määritellä oma FSC-tuoteryhmä (product group). Tuoteryhmien avulla voidaan rajata organisaation toiminnasta olennainen osa FSC-sertifiointin alaisuuteen. Ei välttämättä ole siis järkevää lisätä kaikkea yrityksen toimintaa sertifiointin piiriin, jos se ei liity suoraan FSC-toimintaan. FSC:n tuoteryhmät määritellään dokumentissa FSC-STD-40-004a. Teoriassa mikä tahansa metsäperäinen tuote voidaan FSC-sertifioida. Aina kuitenkin täysin sopivaa tuoteryhmää ei ennalta määritellyistä FSC:n tuoteryhmistä löydy. Tällöin voidaan hyödyntää oikean yläkategorian alta tuoteryhmää "other".

FSC-tuoterekisteri ja muuntokertoimet

Kun raaka-aineita jatkojalostetaan tai materiaalista valmistetaan valmiita tuotteita, syntyy usein hävikkiä. FSC-tuotteiden ja materiaalien tuoterekisterillä seurataan sisään tulevien FSC-panosten määrää suhteessa uloslähteviin. Tuotantoon tulee tarvittaessa laskea muuntokertoimet, jotta tiedetään tyypillinen prosessinaikainen hävikki. Ulos lähtevän FSC-sertifioitujen tuotoksen tulee vastata sisään tulevaa panosta oikeassa suhteessa. Näistä tiedoista tulee myös valmistella vuotuinen volyymikooste, josta nähdään FSC-materiaalien virta kootusti.

Myynti

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 12-14

Alkuperäketjun standardi FSC-STD-40-004 V3-1 määrittelee minimitiedot, jotka jokaisella FSC-tuotteiden myyntiä koskevalla laskulla tulisi olla:

- organisaation nimi ja yhteystiedot
- tiedot, joista asiakkaan voi tunnistaa, kuten asiakkaan nimi ja osoite (pois lukien kuluttajamyynti)
- asiakirjan luomisen päivämäärä
- tuotteen nimi tai kuvaus
- myytyjen tuotteiden määrä
- organisaation FSC-sertifioitujen tuotteiden FSC-sertifikaattikoodi ja/tai kontrolloitujen puutuotteiden FSC-koodi
- kunkin tuotteen tai tuotteiden yhteinen FSC-väittämä

Jos tietoja ei ole teknisistä syistä mahdollista saada laskulle, voidaan vaihtoehtoisia tiedonvälityskkeinoja soveltaa standardin mukaisesti.

Puutavaran ja metsäperäisten tuotteiden laillisuus

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 14-15

FSC-sertifioitujen tuotteiden ja materiaalien tulee olla todistettavasti peräisin laillisista lähteistä. Tuotteiden laillisuutta säätelevät niin Suomen kuin kansainväliset lait. Sertifikaatinhaltijan vastuulla on kerätä riittävä dokumentaatio laillisuuden todentamiseksi. Puutavaran laillisuutta säätelevät muun muassa EUTR-regulaatio, joidenkin eksoottisten materiaalien kohdalla CITES, sekä 2026 alkaen metsäkatoa ehkäisevä lainsäädäntö EUDR.

FSC:n työelämän perusoikeudet

FSC-STD-40-004 V3-1 s. 15-16

Keskeinen osa FSC:n alkuperäketjun sertifiointia ovat työntekijöiden oikeudet. FSC toimii kolmen kamarin tasapainossa, joten sosiaalinen vastuu edustaa kolmannelta koko sertifiointijärjestelmän arvopohjasta. Tärkein mekanismi työntekijöiden oikeuksien edistämiseen alkuperäketjun sertifiointissa ovat FSC-STD-40-004 V3-1-standardin työelämän perusoikeudet. Nämä ovat oikeuksia, joita jokaisessa FSC-sertifioitussa organisaatiossa tulee ylläpitää ja todentaa. FSC:n työelämän perusoikeudet rakentuvat kansainvälisen työjärjestö ILO:n työelämän perusoikeusjulistuksen ympärille. FSC-sertifiointin yhteydessä nämä käsittävät:

- lapsityövoiman käytön lopettamisen,
- kaikenlaisen pakkotyön poistamisen,
- syrjinnän poistamisen työssä ja ammatissa ja
- työntekijöiden yhdistymisvapauden ja -oikeuden kunnioittamisen sekä työehtosopimusneuvotteluoikeuden tosiasiallinen tunnustamisen.

Jokaisen FSC-sertifioitun organisaation tulee toteuttaa FSC:n työelämän perusoikeuksien itsearviointi. Suomessa lainsäädäntö vastaa useisiin FSC:n työelämän perusoikeuksien vaatimuksiin. FSC Suomi on toteuttanut esitäytetyn itsearviointilomakkeen, johon on kirjattu keskeinen Suomen lainsäädäntö sekä ehdotuksia todentamiseen. Esitäytetty itsearviointilomake on ladattavissa [täältä](#).

Alihankinta

FSC-STD-40-004 V3-1s. 23-24

Erilaiset alihankintamenettelyt ovat monille yrityksille arkipäivää. FSC mahdollistaa alihankintamenettelyn standardin FSC-STD-40-004 V3-1 luvun 13 mukaisesti. Kun alihankintaa suunnitellaan ja toteutetaan, on tärkeää ottaa huomioon, että myös alihankintayrityksen tulee sitoutua FSC-vaatimuksiin. Jos alihankintayritys on FSC:n sertifikaatinhaltija, on alihankintaprosessi hyvin yksinkertainen: alihankintayrityksen omaa FSC-sertifikaattia voidaan käyttää vaatimustenmukaisuuden todentamiseksi. Jos alihankintayritys ei ole FSC-sertifikaatinhaltija, tulee työn tilaajan varmistaa FSC-vaatimusten noudattaminen myös alihankinnassa. FSC:n alkuperäketjun standardi asettaa vaatimukset sille, mitä alihankintasopimukseen tulee kirjata sekä millaiset kirjalliset ohjeet alihankintayritykselle tulee vähintään toimittaa FSC-alihankintaa koskien. FSC:n työelämän perusoikeuksia tulee noudattaa myös alihankinnassa.

FSC-tavaramerkkien käyttö

FSC-STD-40-004 V3-1s. 23 + FSC-STD-50-001 V2-1

FSC:n tavaramerkkien käyttö on monille yrityksille tärkeä osa FSC-sertifiointia. FSC-merkki ja FSC:n puulogo ovat maailmanlaajuisesti hyvin tunnettuja – niin yritysten kuin kuluttajien keskuudessa. FSC-tavaramerkkien käytöstä tulee pitää kirjaa, jotta FSC-merkinnät vastaavat tuotannossa käytettyjä panoksia/menetelmiä ja yrityksen viestintä FSC-sertifioinnista ja sen vaikuttavuudesta on totuudenmukaista. FSC-tavaramerkkien käyttöä ohjaa oma standardinsa: FSC-STD-50-001, jota sovelletaan niihin yrityksiin, jotka haluavat käyttää FSC-tavaramerkkejä. Tavaramerkkien käyttö on yritykselle vapaaehtoista. FSC-tavaramerkkien käyttö voidaan jakaa kahteen osaan:

1. FSC-merkkien käyttö tuotteissa ja tuotepakkauksissa
2. FSC-tavaramerkkien käyttö viestinnässä ja markkinoinnissa

FSC-merkkien käyttö tuotteissa ja tuotepakkauksissa

FSC-tuotteiden fyysinen merkintä on erinomainen tapa viestiä kuluttajille ja muille organisaatioille FSC-sertifioinnista. Vain FSC-sertifikaatinhaltijat voivat merkitä tuotteita FSC-merkillä. Merkissä olevan FSC-lisenssinumeron avulla kuka vain voi tarkistaa tuotteen valmistajan (FSC:n sertifikaattitietokanta: search.fsc.org).

FSC-merkin tulee vastata käytettyjä tuotantopanoksia ja valmistusmenetelmiä. Alaraja FSC-materiaalille FSC MIX -merkissä on 70 %. Sama vähimmäisosuus koskee kierrätetyn materiaalin FSC-merkkiä. FSC 100% -merkkiä voidaan hyödyntää vain transfer-järjestelmässä, ja tällöin tuotantopanosten tulee olla FSC 100% -väittämällä varustettuja.

Jos sekä tuote että tuotepakkaus ovat FSC-sertifioituja, voidaan tuotepakkauksessa käyttää kahta FSC-merkkiä, joista toinen kohdennetaan tuotteeseen ja toinen tuotepakkaukseen. FSC-merkin tulisi aina olla näkyvissä kuluttajalle ilman tuotepakkauksen avaamista. FSC-merkin koko tuotteessa saa vastata enintään sitä osuutta, mikä siitä on FSC-sertifioitu. Jos esimerkiksi alumiinisessa vesipullossa on FSC-puinen korkki, ei FSC-merkin koko saa ylittää korkin prosentuaalista pinta-alaa tuotteen kokonaispinta-alasta. FSC-merkkien käyttö tuotteissa tulee hyväksyttäväksi auditioijalla ennen tuotantoon vientiä.

FSC-tavaramerkkien käyttö viestinnässä

Sertifikaatinhaltijoilla on oikeus viestiä FSC-sertifioinnista ja FSC-sertifioituista tuotteista myös viestinnässä ja markkinoinnissa. Ohjeita FSC-viestintään löytyy oppaasta [FSC-tavaramerkkien käyttöopas lisenssinhaltijoille](#). Jos viestinnässä käytetään FSC-tavaramerkkejä (nimi: Forest Stewardship Council, lyhenne: FSC, tai FSC-logoja), tulee viestintä hyväksyttää sertifiointioorganisaatiolla ennen julkaisua. Tästä poikkeuksena ovat FSC:n tekemät viestintämateriaalit, jotka sisältävät FSC:n lisenssinumeron. Tällaisia materiaaleja voidaan hyödyntää esimerkiksi FSC:n viestintäkampanjoiden yhteydessä. Näiden materiaalien käyttö kuitenkin edellyttää, ettei materiaaleihin tehdä muutoksia.

Menettelytavat ja linjaukset (Procedures & Policies)

Olennainen osa FSC:n alkuperäketjun sertifiointia on laatia organisaatiossa vaadittavat menettelytavat ja toteuttaa vaadittavat linjaukset. Menettelytavoissa kuvataan aihealueittain, miten organisaatio vastaa standardin vaatimuksiin. Menettelytavan tyyppi ja määrä vaihtelevat organisaation mukaan, mutta useimmat koskevat kaikkia organisaatioita. Esimerkki menettelytapojen vaihtelusta voisi olla yritys, joka hankkii kierrätysmateriaaleja tuotantoonsa – tällöin toiminnasta tulisi laatia asianmukainen menettelytapa. Jos puolestaan kierrätysmateriaaleja ei hankita ja kaikki materiaali ostetaan FSC-sertifioituna, ei menettelytapaa kierrätysmateriaalien hankinnasta tarvita.

Alla on esimerkkejä menettelytavoista ja niiden liitteistä, jotka ovat sovellettavissa useimpiin sertifikaatinhaltijoihin:

- organisaation perustiedot ja lyhyt kuvaus toiminnasta (ei vaadita, mutta hyödyllinen)
- vastuuhenkilöt
- koulutustiedot
- FSC-kirjanpitoaineistot ja niiden sijainti
- työturvallisuus
- FSC:n työelämän perusoikeudet
- valitusten käsittelytapa
- menettelytapa poikkeamille vaatimustenmukaisuudessa
- ohjeet maksutapahtumien varmennuksesta
- kuitutestausohjeet
- materiaalin hankinta
- materiaalin hallinta ja FSC-järjestelmä (esim. transfer-järjestelmä)
- FSC-materiaalien ja -tuotteiden tietorekisteri
- myynti ja toimitus
- puutuotteiden laillisuuden todentaminen
- lakien ja säädösten noudattaminen (esim. tullisäädökset)
- FSC-tuoteryhmät
- FSC-tavaramerkkien käyttö
- alihankintamenettelyt
- auditointien tiedot

Liite: Allekirjoitettu [FSC Policy for Association](#) -dokumentti

Liite: Koulutustiedot (koulutetut, koulutuksen tyyppi, aika tms.)

Liite: FSC-toimittajalistaus (yritysten tiedot, sertifiointinumerot ym.)

Liite: FSC-tuoteryhmien lisätiedot

Liite: FSC:n työelämän perusoikeuksien itsearviointi

Liite: Alihankintasopimukset

FSC-tuotteen matka sertifioidussa organisaatiossa

Tämän kappaleen tarkoitus on antaa lukijalle perusymmärrys siitä, miten FSC-materiaali fyysisesti liikkuu FSC-sertifioidussa organisaatiossa ja mitä asioita sertifiointin näkökulmasta tapahtuu, kun materiaalit liikkuvat materiaalin hankinnasta tuotteen myyntiin. Asetelma on fiktiivinen ja mahdollisimman yksinkertaistettu, eikä sisällä täydellistä kuvausta sertifikaatin vaatimuksista.

Saha Oy

FSC:n alkuperäketjun sertifikaatinhaltija Saha Oy tilaa FSC-sertifioituja FSC 100% -väittämällä varustettuja mäntytukkeja 500 m² FSC-sertifioidulta puutavaran myyjältä. Puutavaran myyjä on säännöllinen kyseisen tuotteen toimittaja, ja yrityksen tiedot FSC-sertifiointinumeroineen löytyvät Saha Oy:n FSC-toimittajalistauksesta. Puutavaran laillisuus on todettu sovellettavien lakien ja säädösten mukaiseksi. Puutavaraa ostettaessa ostolaskulle on merkitty standardin mukaiset tiedot toimittajasta, FSC-väittämistä, volyymeista, käytetystä mittayksiköistä ym. Mäntytukit toimitetaan Saha Oy:lle, ja vastaanoton yhteydessä riittävän FSC-koulutuksen käynyt työntekijä tarkistaa, että toimitettu tavara vastaa ostolaskulle määriteltyjä arvoja. Kun tavara ja dokumentointi on todettu toisiaan vastaaviksi, siirretään tukit varastointialueelle, jossa ei missään tilanteessa säilytetä muita kuin FSC-sertifioituja tukkeja. Varastointijärjestely on kaikkien työntekijöiden tiedossa.

Saha Oy aikoo valmistaa puutavarasta tuoteryhmälistauksessa määriteltyä W5.4 lautaa ja ylijäämästä W3.1 haketta ja W3.2 sahajauhoa. Sahatoiminnalle on laskettu FSC-tuotetietorekisterin mukainen muuntokerroin, jonka avulla voidaan myös jälkikäteen laskea, että 500m² määrästä mäntytukkeja tuli tietty määrä FSC-sertifioitua lautaa ja sivutuotteita. Kun sahaustoiminta aloitetaan, varmistetaan, että työntekijöillä on tarvittavat henkilösuojaimet ja laitteet ovat turvallisia käyttää. Sahauksessa käytetään vain suoraan FSC-varastosta tulevia tukkeja eivätkä muut tuotantopanokset voi sekoittua sahauksen aikana FSC-sertifioituihin. Jos näin kävisi, aloitettaisiin välittömästi Saha Oy:n laatima menettelytapa tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Jos virhe huomattaisiin jo tuotteen mentyä myyntiin, ilmoitettaisiin ostajille välittömästi.

Kun sahaustoiminta on valmis, siirretään laudat, hake ja sahajauho paikkaan, missä ne eivät voi sekoittua ei-FSC-materiaalin kanssa. Saha Oy:n FSC-transfer-järjestelmän mukaisesti ostetun mäntytavaran FSC 100% -väittäjä on siirretty näihin tuotteisiin, ja väittäjä on hyödynnettävissä myynnissä.

Lautatavaran ostaa rakennustavaratukku, joka on FSC-sertifikaatinhaltija. Ostajalle toimitetaan myynnin yhteydessä myyntiasiakirjat, joista on nähtävillä tuotteen myyjän tiedot, sertifiointinumero, tuotteen tiedot, mittayksikkö ja FSC-väittäjä. Hakkeen ostaa huonekaluvalmistaja, joka on myös FSC-sertifikaatinhaltija. Heille toimitetaan vastaavat tiedot.

Tuotteiden noudon yhteydessä tuotteet annetaan suoraan FSC-tavaravarastosta, ja lopuksi tarkistetaan myytyjen ja noudettujen tuotteiden vastaavuus.

Sertifiointiprosessi

FSC-sertifiointi tapahtuu riippumattomien sertifiointiorganisaatioiden, eli auditoijien kautta. FSC ei siis itse myönnä tai valvo sertifikaatteja. Sertifiointia suunnitteleva yritys voi valita mieleisensä sertifiointiorganisaation, esimerkiksi sertifioinnista muodostuvien kulujen perusteella kilpailuttamalla. Jos organisaatiolla on muita sertifikaatteja, voi olla mielekästä toimia tutun sertifiointiorganisaation kanssa, jos kyseinen taho tarjoaa myös FSC-sertifiointipalveluita. Sertifiointiprosessissa on viisi vaihetta:

- 1.** Tutustu alkuperäketjun standardiin ja valitse, minkä akkreditoidun sertifiointiorganisaation kanssa solmit sopimuksen. Listan FSC-sertifiointia tarjoavista yrityksistä löydät FSC Suomen verkkosivuilta.
- 2.** Ota yhteyttä valitsemaasi sertifiointiorganisaatioon, joka kertoo, mitä FSC-sertifiointi yritykseltäsi edellyttää. Jo perustiedoilla sertifiointiorganisaatio voi arvioida sertifioinnin kustannuksia ja sertifiointiin kuluva-aikaa.
- 3.** Sertifiointiyritys suorittaa sertifioinnin auditoinnin.
- 4.** Auditoinnissa kerätystä aineistosta luodaan auditointiraportti, jota sertifiointiyritys käyttää sertifikaatin myöntämispäätöksen pohjana.
- 5.** Jos päätös on myönteinen, organisaatiolle myönnetään FSC-sertifikaatti. Se on voimassa viisi vuotta. Sertifiointiorganisaatio tekee tarkastusauditoinnin vuosittain varmistaakseen, että sertifikaatinhaltija täyttää FSC-sertifioinnin vaatimukset. Jos auditoinnissa on paljastunut poikkeamia FSC:n vaatimusten täyttymisestä, tulee suorittaa uusinta-auditointi, kun poikkeamat on suljettu.

Ota yhteyttä

FSC Suomen toimisto palvelee sähköpostitse osoitteesta info@fi.fsc.org.

Lisätietoa FSC:stä FSC Suomen verkkosivuilta osoitteesta fi.fsc.org, sekä kansainvälisen FSC:n sivuilta osoitteesta www.fsc.org.

Henkilökohtaiset sähköpostit löytyvät FSC Suomen verkkosivuilta.

